

DE KLIK

■ Three Mile Island, Sushquehanna River (1991).
© Bart Michiels

■ Verdun 1916, Le Mort Homme (2001). © Bart Michiels

Bart Michiels

De Belgische fotograaf Bart Michiels woont en werkt sinds de jaren negentig in New York. Twee foto's symboliseren evenzoveel klikmomenten in zijn carrière.

TEKST Jan Bosteels

■ www.bartmichiels.com

Op de eerste foto zien we de kerncentrale van Three Mile Island, waar in 1979 de grootste nucleaire ramp op Amerikaans grondgebied plaatsvond: een gedeeltelijke *meltdown* van de reactorkern. Bart Michiels maakte de foto (zoals al zijn werk) met de technische camera, met een sluitertijd van een halve seconde. Vandaar de vage rookpluimen, terwijl de rest van het beeld haarscherp is.

"Ik hou ervan om met de technische camera te werken, omdat je gedwongen wordt om stil te staan bij je onderwerp", vertelt de fotograaf aan de telefoon uit New York City: "Eerst goed kijken, en dan beslissen of het de moeite waard is om een foto te maken. Ik maakte de opname tijdens mijn eerste reis door de VS: een trip die me onder andere voerde langs de grote openbare werken van de Tennessee Valley Authority. Het is een ecologisch en politiek geladen beeld van infrastructuur uit een periode die me altijd heeft gefascineerd. De telefooncel staat voor mij symbool voor de machteloosheid van de mensen, mocht er nog eens iets misgaan met de kerncentrale. Het is een foto die de aandacht trekt, die mensen aanzet om meer uit de serie te zien."

De omstandigheden waaronder de foto tot stand kwam, zijn romantisch te noemen. "In die tijd was ik foto-assistent in New York, maar af en toe kneep ik ertussenuit in een kampeerwagen. Perfect om maanden onderweg te zijn. Ik had zelfs al mijn dokamateriaal bij me. Om de week huurde ik een kamer in een motel, bouwde de badkamer om tot een doka en ontwikkelde de hele nacht mijn films." In het begin van deze eeuw startte Michiels een nieuwe serie, waarin slagvelden centraal staan: *The Course of History*. "De foto uit Verdun was niet de eerste uit de reeks, maar het is het beeld dat het publiek het meest aanspreekt en hen naar het andere werk trekt. Voor deze foto moest ik heel snel te werk gaan. Het was een van de weinige keren dat ik de nacht niet ter plaatse doorbracht. Toen ik 's morgens aankwam op de locatie die ik de vorige dag had uitgekozen, was de mist heel snel aan het wegtrekken. Het was een kwestie van seconden om licht te meten en de camera op te stellen."

Net als bij alle foto's uit de serie ontbreekt ook hier elke rechtstreekse verwijzing naar de oorlog, tenzij je de tractorensporen als sporen van tanks interpreteert. "Ik zoek altijd iets in het landschap wat metaforisch verwijst naar het slagveld. Of daar destijds werkelijk tanks reden, doet er niet toe. De verwijzing naar de oorlog volstaat. Ik hou niet van letterlijkheid in beeld. Ik heb wel een boodschap, maar voor de waardering van een beeld maakt het volgens mij niet uit of die boodschap al dan niet begrepen wordt. Hoe we een foto begrijpen, hangt af van wat we weten. Ik verleide de kijker eerst met een mooi beeld. Daarna is het aan hem of haar om de tweede laag te lezen en te begrijpen."